

Universiteit
Leiden

The Netherlands

**Hostages in the homeland, orphans in the diaspora :
identity discourses among the Assyrian/Syriac elites
in the European diaspora**

Atto, N.

Citation

Atto, N. (2011, October 5). *Hostages in the homeland, orphans in the diaspora : identity discourses among the Assyrian/Syriac elites in the European diaspora*. Leiden University Press. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/17919>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of
doctoral thesis in the Institutional Repository
of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/17919>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting

Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van het PIONIER project *The Formation of a Communal Identity among West Syrian Christians*, onder leiding van Prof. Bas ter Haar Romeny aan de Universiteit Leiden.⁸⁸⁰ Mijn vier collega's hebben zich bezig gehouden met de identiteitsformatie van de Syrische Christenen vanuit theologisch, historisch en kunsthistorisch perspectief in de periode tussen de vijfde en dertiende eeuw.⁸⁸¹ Ik heb mij als antropoloog binnen dit project gericht op de moderne tijd.

De aanleiding voor mijn historisch antropologische studie is het wereldwijde debat over de 'juiste naam' van de '*amo Suryoyo*'⁸⁸² (Assyrische/Syrische bevolkingsgroep) in Westerse talen geweest. Hoewel ik het debat in een transnationale context heb geplaatst, is deze studie vooral gebaseerd op de situatie in Europa en specifiek toegespitst op de situatie in Zweden. Ik heb mij gericht op de discoursen van verschillende 'elite' groepen binnen de *Suryoye* gemeenschap. De elite bestaat uit individuen die een invloedrijke rol hebben binnen de groep. Het gaat hierbij onder andere om geestelijken, hoogopgeleiden, activisten en de oudere generatie (mannen) die vanuit de traditionele rol invloed weten uit te oefenen binnen de groep waar zij deel van uitmaken. De wijze waarop ik het concept 'elite' heb gebruikt is derhalve relatief.

⁸⁸⁰ Zie verder over dit project, Ter Haar Romeny et al. 2009.

⁸⁸¹ Zie verder voor hun resultaten, Immerzeel (2009), Snelders (2010), Ter Haar Romeny (forthcoming) 'The Commentary of the Monk Severus with the Additions of Simeon of Hisn Mansur: Genesis', Van Ginkel (forthcoming) 'Creating an Umta: Michael the Great, His Sources and the Development of an Ethnic Awareness in Syrian Orthodox Historiography'.

⁸⁸² Hoewel ik in dit boek in het Engels de dubbele benaming *Assyrians/Syriacs* heb gebruikt, zal ik voor de Nederlandse samenvatting de benaming *Suryoye* (Assyriërs/Syriërs) en '*amo Suryoyo*' (Assyrische/Syrische bevolkingsgroep) gebruiken omdat dit in de Nederlandse context vrij gebruikelijk is en het de leesbaarheid van de tekst vergemakkelijkt.

Binnen de context van deze studie zijn de *Suryoye* gedefinieerd als de leden van de Syrisch Orthodoxe Kerk. Hierin ben ik uitgegaan van de definitie zoals gehanteerd in het PIONIER Project Syriac Christianity, waar dit onderzoek deel uitmaakt van een breder onderzoeksproject. Zoals ik heb laten zien in deze studie, kan de definitie *Suryoye* ook een bredere groep impliceren, afhankelijk van individuele verschillen in identiteitsdiscoursen.

In dit werk laat ik zien hoe het ‘naamdebat’ is ontstaan, welke groepen hierin een centrale rol hebben gespeeld en hoe ditzelfde debat heeft geleid tot een splitsing binnen de gemeenschap. De splitsing komt tot uitdrukking in de institutionalisering van de groep binnen twee verschillende dominante organisatiestructuren – zowel op nationaal als internationaal niveau. Ter illustratie van zowel de dominante ideeën als de diversiteit binnen beide discoursen heb ik in de laatste drie hoofdstukken individuele discoursen geanalyseerd ten aanzien van drie aspecten: a) de ‘juiste naam’ van de ‘*amo Suryoyo*’ in Westerse talen; b) de grenzen van de ‘*amo Suryoyo*’, oftewel: ‘wie zijn de insiders?’ en c) het leiderschap van de ‘*amo Suryoyo*’. Voor een verklaring van de genoemde splitsing en de geïnstitutionaliseerde identiteitsdiscoursen, heb ik de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- 1) Wat zijn de identiteitsdiscoursen van de *Suryoye*-elite in de Europese diaspora?
- 2) Hoe kunnen wij deze discoursen in een historisch perspectief plaatsen? Nog specifiek, wat is de relatie tussen de emigratie van the *Suryoye* naar Europa en de gearticuleerde identiteitsdiscoursen?
- 3) Hoe kan de strijd tussen de *Suryoye*-elites onderling verklaard worden?

Voor het beantwoorden van deze vragen heb ik de huidige discoursen over de eigen collectieve identiteit in een sociaal-historisch perspectief geplaatst. Daarnaast heb ik gebruik gemaakt van de concepten van de *Discourse Theory*, welke mij hebben geholpen bij het verklaren van processen die hebben plaatsgevonden. Het uitgangspunt van de *Discourse Theory* is dat identiteiten niet gegeven (*pre-given*) zijn, maar een relationeel en daarom open en dynamisch karakter hebben dat verandering van identiteiten mogelijk maakt en deze verklaart. Dit alles is inherent antagonistisch. Daarom is het vertrekpunt van de *Discourse Theory* dat groepsformaties het gevolg zijn van antagonistische relaties binnen een sociaal veld en schrijft zij een belangrijke rol toe aan machtsrelaties en hegemonie.

De eerste historische hoofdstukken behandelen de positie van de *Suryoye* in de *athro* (het vaderland) en hun emigratie in de afgelopen eeuw, met een sterke focus op de emigratie naar Europa. Ik heb gesteld dat hun emigratie bezien moet worden tegen de achtergrond van hun gemarginaliseerde en onderdrukte positie in de *athro*. In de periode na de Eerste Wereldoorlog zijn

zij in Turkije niet erkend als een niet-Islamitische minderheid, een status die wel aan Armeniërs, Grieken en Joden is toegekend. Dit betekent dat zij niet beschermd zijn door enig internationaal verdrag of door de Turkse constituties (1923, 1961 en 1980). Er kan dan ook gesteld worden dat hun positie in de Turkse Republiek ten opzichte van die in het Ottomaanse Rijk is verslechterd, wat er mede toe geleid heeft dat zij bijna volledig verdwenen zijn in hun voormalige *athro*, zoals in *Tur 'Abdin* (Zuidoost Turkije).

Een ander aspect dat een belangrijke rol heeft gespeeld in hun emigratie is dat de *Suryoye* zich als christenen sterk met het christelijke Westen identificeerden en op grond hiervan allerlei hoopvolle verwachtingen koesterden. Hun veronderstelling was dat zij van harte welkom zouden worden geheten. Zowel tijdens de emigratie als bij het vestigingsproces werden zij hierin echter teleurgesteld. Hun verwachting dat Westerse autoriteiten op de hoogte zouden zijn van hun positie in het Midden Oosten en daarom hun asielverzoeken als vanzelfsprekend zouden inwilligen kwam niet uit. Hoewel zij als collectief nergens als politieke vluchtelingen zijn toegelaten (behalve in Zweden tot halverwege jaren 1970) maar enkel om humanitaire redenen, bleven zij standvastig in het idee als groep recht te hebben op politiek asiel vanwege hun politiek gemarginaliseerde en onderdrukte positie in de landen van herkomst. In de sterke emigratiegolf die vooral na de eerste helft van de jaren zeventig volgde, hebben leden van de gemeenschap zowel legale als illegale manieren gevonden om op de plek van bestemming te komen. Familiebanden hebben hier een belangrijke rol in gespeeld. Families waren verspreid over verschillende landen in het Midden-Oosten. Het vertrek van familieleden heeft daarom mede een transnationale kettingreactie teweeggebracht. Dit verklaart de grote aantallen en de snelheid waarmee de emigratie plaatsvond – iets waar Westerse overheden niet op voorbereid waren en hetgeen ze, overigens tevergeefs, lange tijd hebben tegengewerkt. Uiteindelijk is de grote meerderheid van de *Suryoye* asielzoekers erin geslaagd om zich in het Westen te vestigen en zich op een toekomst in het nieuwe thuisland te richten.

Een blik op hun vestigingsproces in Zweden laat zien dat dit gepaard is gegaan met uitdagingen. Maar ondanks de grote verschillen met de emigratielanden hebben zij zich relatief snel weten te wortelen in de Zweedse samenleving. Dit heb ik uitgelegd als het gevolg van een proces van interactie tussen de *Suryoye* als emigranten en de Zweedse overheid als ontvanger in het nieuwe vestigingsland. Enerzijds hebben *Suryoye* zich vanaf het begin erop gericht om in Zweden te blijven en anderzijds heeft de

Zweedse overheid een beleid ontwikkeld dat gericht is op de actieve participatie van immigranten in de Zweedse maatschappij. Ankerpunten in dit beleid zijn geweest: gelijkheid, partnerschap en keuzevrijheid. *Suryoye* hebben hier actief gebruik van gemaakt, wat de ontwikkeling binnen de groep en hun mobiliteit in de maatschappij mede verklaart.

De vestiging in Zweden heeft ook tot nieuwe vragen geleid waar zij niet op voorbereid waren, zoals de vraag naar hun collectieve identiteit. Dit heb ik uitgelegd als het gevolg van wat Laclau (1990) *dislocation* (ontwrichting) noemt van hun voormalige collectieve identiteit welke in de context van het Midden Oosten was gevormd. In een maatschappij waar religie nog steeds de meest centrale rol speelde in de identiteit van mensen, gold dit ook voor de *Suryoye*. Hun identiteit was sterk gebaseerd op het christen-zijn en meer specifiek op een Syrisch Orthodoxe en dus een confessionele identiteit.

Hun identiteit raakte echter ontwricht omdat zij in het Westen een confessionele identiteit niet langer als uitgangspunt konden hanteren om zich te onderscheiden van andere nationale groepen uit het Midden-Oosten. De *Suryoye* hadden als burgers van de verschillende landen in het Midden-Oosten, dezelfde nationaliteit als de betreffende nationale groepen. De Westerse autoriteiten deelden de *Suryoye* naar de nationaliteit van het land van herkomst in en classificeerden ze derhalve als Turken, Syriërs, Irakezen of Libanezen. Het feit dat al deze categorieën in het Westen vaak met een islamitische identiteit worden geassocieerd was één van de redenen (maar niet de enige) waarom *Suryoye* naar een alternatieve categorisering op zoek zijn gegaan. Hun gemarginaliseerde positie onder de meeste regimes in the Midden Oosten heeft ook tot een distantie ten opzichte van deze categorieën geleid waardoor zij zich in sterke mate gebruik hebben gemaakt van een alternatieve sub-identiteit. Hun ervaring met uitsluitingsmechanismen ten gevolge van hun marginalisatie heeft er mede toe bijgedragen dat zij zich sterk hebben afgezet tegen de benamingen die Westerse instellingen hanteren om de '*amo Suryoyo*' aan te duiden.

Door hun vestiging in Europa werd het noodzakelijk dat de *Suryoye* vanuit de nieuwe context naar de eigen identiteit gingen kijken. In Europa speelt religie niet meer een centrale rol in het publieke leven maar is het deel gaan uitmaken van de privésfeer. Daarom werd het noodzakelijk om niet meer het geloof maar andere elementen in de eigen identiteit een centrale plaats te geven. Het feit dat de meerderheid in het Westen als christen werd gezien en dat zij zichzelf wilden blijven onderscheiden van de christelijke meerderheid, speelde ook een rol. Hun eigen christelijke identiteit bleef van

belang maar kreeg een andere rol. Zo zouden zij zich kunnen blijven onderscheiden van zowel de voormalige buitenstaanders (meerderheid islamitisch) als van de nieuwe buitenstaanders (meerderheid christelijk). Dit verklaart mede de verandering in hun identificatie van een etnisch-religieuze naar een etnisch-nationale.

De ontwrichting van hun identiteit betekende voor de *Suryoye* dat het noodzakelijk werd om de eigen identiteit zowel in een nieuw concept te gieten als in nieuwe termen uit te drukken. *Suryoye*-activisten die de Assyrische ideologie aanhingen, zagen heil in het gebruik van de benaming ‘Assyriërs’ in Westerse talen. Het voormalige concept van een confessionele identiteit werd hiermee verruild voor een cross-conventionele benaming die de verschillende *Suryoye* kerken onder één benaming kon herenigen. Deze benadering gaat terug tot ten minste het begin van de twintigste eeuw in het Ottomaanse Rijk. De *umthonoyutho* (patriottisme) die destijds onder een kleine elite heerste, werd abrupt onderbroken door de *Seyfo*, en bijna twee decennia daarna, door de *Simele Massacre* (1933) in Irak. In de jaren vijftig van de vorige eeuw kwam er weer een opleving van *umthonoyutho* onder invloed van de Assyrische Democratische Organisatie (ADO) in Syrië, waar het opkomende Pan-Arabisme zowel een belemmering als een oorzaak was voor het ontstaan van een nieuwe impuls en een meer politiek georiënteerde vorm van *umthonoyutho*.

Onenigheid over de naam van de gemeenschap in Westerse talen in de diaspora ontstond voor het eerst in Amerika en Canada, nadat Patriarch Ephrem Barsaum in 1952 het besluit bekend had maakt dat de juiste naam van zijn gemeenschap niet ‘Assyrisch’ maar ‘Syrisch’ was, hetgeen een Aramees erfgoed en geen Assyrisch erfgoed veronderstelde. Dit besluit leidde in Amerika en Canada tot grote onenigheid binnen de kerkgemeenschap en ging gepaard met het uit de kerk treden van leden. In Europa ontstonden onenigheden in een vrij vroeg stadium na de eerste grote emigratie-golf naar Zweden, vanaf de tweede helft van de zeventiger jaren. Het conflict begon met de weerstand van geestelijken en leken tegen het gebruik van de naam *Assyrier* (Zweeds voor ‘Assyriërs’) en de ideologie van Assyrische activisten. Karakteristiek voor deze eerste oppositie van de kant van de geestelijken is dat zij identificatie op confessioneel niveau voorstonden. Ondanks de historisch sterke positie van de Syrisch-Orthodoxe Kerk zijn de geestelijken er niet in geslaagd om hun identiteitsdiscours op confessioneel niveau geïnstitutionaliseerd te krijgen. De rol die de kerk heeft gespeeld heeft er echter wel toe geleid dat er een einde kwam aan het

dominante gebruik van de naam *Assyrier* in Zweden, wat uiteindelijk het primaire doel van de kerkelijke oppositie bleek te zijn. Ik heb het laatste toegeschreven aan het feit, dat de Assyrische ideologie als een bedreiging voor de nationale identiteit werd ervaren door de regimes in het Midden-Oosten. Onder de *Suryoye* heeft de Assyrische Beweging als eerste de cultureel-politieke rechten van de eigen bevolkingsgroep opgeëist. Daarom is die vanaf het begin de groep met de meest bedreigende ideologie binnen de *Suryoye* gemeenschap ervaren.

De oppositie van de kerk heeft tegelijkertijd ook ruimte gecreëerd voor een ideologie die zich ook de bestrijding van de *Assyriska*-beweging ten doel stelde. Dit verklaart voor een groot deel waarom geestelijken en de meerderheid van de gewone burgers sterke tegenstand boden tegen de ideologie van de *Assyrier*. De rol van de kerk zou ongetwijfeld nog grotere gevolgen hebben gehad als de Zweedse autoriteiten niet hadden ingegrepen en de Patriarch van de Syrisch Orthodoxe Kerk hadden verzocht om de *Assyriska*-activisten niet te excommuniceren. Als gevolg hiervan heeft de Synode van de Syrisch-Orthodoxe Kerk vanaf begin jaren tachtig minder harde besluiten tegen de *Assyrier* genomen.

Hoewel de oppositie in de beginjaren verschillende namen als alternatief en tegenhanger van de naam *Assyrier* heeft gebruikt, is uiteindelijk de naam *Syrianer* (in het Zweeds) de algemeen geaccepteerde naam van de oppositie geworden. Vanuit deze positie heeft de *Syrianska*-beweging een eigen ideologie ontwikkeld in relatie tot de *Assyriska*-beweging en zich tot een tegenbeweging ontwikkeld met een discours over de eigen identiteit. Het uitgangspunt is dat de '*amo Suryoyo*' geen relatie heeft met een Assyrisch maar met een Aramees erfgoed. Daarnaast bood de *Syrianska*-beweging in de beginperiode hevige tegenstand tegen de cross-confessionele benadering van de *Assyriska* elite, die zich inzetten voor het ontwikkelen van een nationale identiteit. Echter, in dit proces van tegenwerking heeft ook de *Syrianska*-beweging na verloop van tijd een alternatieve cross-conventionele ideologie ontwikkeld die teruggrijpt op een ver historisch verleden: het Aramese erfgoed. Dit proces is gepaard gegaan met het maken van onderscheid tussen de religieuze en seculiere invloedssferen binnen de gemeenschap en de taken die hiermee te verdelen zijn onder de religieuze en seculiere elite. Het streven naar een bruikbaar onderscheid werd tevens een basis voor de competitie tussen de religieuze en seculiere *Syrianska* elite.

Op de lange termijn heeft de 'identiteitscrisis' in Zweden geresulteerd in de institutionalisering van twee dominante identiteitsdiscoursen – *Assyriska*

en *Syrianska* – in een proces van onderlinge rivaliteit. Beide groepen hebben elkaars macht bestreden om de eigen invloed in het ‘naamdebat’ maar ook in brede zin te vergroten. Dit proces betekent niet dat de onderlinge verschillen alleen maar zijn toegenomen. Hoewel beide groepen het oneens zijn met elkaars ideologie en deze bestrijden, maken zij tevens gebruik van soortgelijke strategieën en argumenten, maar gearticuleerd vanuit een kader dat binnen het eigen discours past, zodat het discours van de tegenpartij alsnog bestreden kan worden. De strijd om de hegemonie tussen de betrokken groepen is daarom een belangrijk kenmerk van het formatieproces van de identiteitsdiscoursen.

Deze studie heeft bijgedragen aan de inzichten in processen van emigratie, vestiging en identificatie van de *Suryoye* in Europa en meer specifiek in Zweden. De discours-theoretische benadering heeft mij in staat gesteld om het contextuele, relationele en processuele karakter van verandering in identiteiten te illustreren. Vanuit dit perspectief heb ik identiteit als een ‘open concept’ benaderd waaraan verschillende betekenissen gegeven kunnen worden. En ik heb aangetoond hoe dit open karakter van identiteit een voorwaarde is geweest voor het ontstaan van het ‘naamdebat’ en laten zien dat identiteiten niet statisch zijn maar continu bloot staan aan verandering.